

3242. Galgberouw is een arm beschut.

Het baat niet meer, berouw te tonen, als de straf onverbiddelijk is.

1361. Kwalijk berucht is half gehangen.

Wie eenmaal een zekere fout begaan heeft, behoudt altijd de daardoor verkregen naam, en wordt ook gemakkelijk verdacht.

z. b. : 576, 1363-1366, 1569, 2476, 3815.

1533. De kleine dieven hangt men op, de grote vallen door het strop.

De fouten van de rijken en machtigen worden vaak door de vingers gezien, terwijl die van de kleine luiden streng gestraft worden.

1536. Een dief past nergens beter dan aan de galg.

Het kwaad moet gestraft worden.

3243. Het strop van de hals en de galg is vergeten.

Kastijdingen zijn gauw vergeten.

GEBRUIKEN, VOLKSGELOOF.**3244. Op Lichtmis is er geen vrouwken zo arm, of zij maakt haar panneken warm.**

Duidt op het oude volksgebruik, vooral in Zuidnederland, om op 2 februari pannekoeken te bakken.

3245. Een driekant aan het vuur, vreemd volk binnen 't uur.

Duidt op 't volksbijgeloof, dat men bezoek zal ontvangen, als men een driekant (een driehoekige turf) in 't vuur werpt.

1939. Een duit (of: een cent) met een gat geeft altijd wat.

Brengt geluk aan, volgens het volksbijgeloof.

3246. Wacht u voor de getekenden.

Ten onrechte gebruikt om te kennen te geven dat zij die enig lichaamsgebrek hebben, niet te vertrouwen zijn.

3247. De dertiende man brengt de dood aan.

Door 't volksgeloof wordt dertien als een ongeluksgetal beschouwd; vandaar het bijgeloof dat, wanneer men met dertien aan tafel zit, een van de aanzittenden in de loop van het jaar zal sterven.

963. Zwaluwen in 't dak, guldens op zak.

Wijst op het algemeen verbreide volksgeloof, dat de zwaluw een geluksvogel is.

HERENDIENSTEN, ENZ.**2883. Als ge met de heren kersen eet, knippen zij met de stenen.**

Het is niet raadzaam met groten om te gaan, want men lijdt hierdoor veelal schade.

3248. Der heren zonde, der boeren boete.

De kleinen boeten voor de fouten de groten.

z. b. : 3840, 3855.

3249. Geen goed heer, of hij was te voren knecht.

Wie zelf eerst ondergeschikte is geweest, zal het best over anderen kunnen gebieden.

3250. Grote heren gedenken lang.

De arm van het gerecht reikt ver.

1095. Grote heren, grote kleren.

Hooggeplaatste personen moeten ook een groot inkomen hebben.

3251. Heren bevel is knechten order.

De ondergeschikten moeten uitvoeren wat hun meerderen bevelen.

3252. Heren boeken zijn duister te lezen.

De onderdanen komt geen oordeel toe over de daden en de beweegredenen van de overheid.

3253. Heren hebben lange halzen (of: armen).

Zie boven, nr. 3250.

3254. Herenzonden, boerenleed.

De kleinen boeten voor de fouten van de groten.

z. b. : 3248, 3840, 3855.

3255. Men kan geen twee heren tegelijk dienen.

Men kan geen twee dingen tegelijk met dezelfde nauwgezetheid uitvoeren, en zulks vooral niet, wanneer het tegenstelde belangen geldt.

3229. Men zegt veel, daar de heer geen tienden van heeft.

Zie boven, nr. 3229.

3230. Met grote heren zal men geen lange morgenspraak houden.

Zie boven, nr. 3230.

3256. Nieuwe heren hangen nieuwe hekken.

Ieder nieuw bestuur brengt verandering in de verordeningen.

Ook :

3257. Nieuwe heren, nieuwe wetten.**3258. Nieuwe meesters, nieuwe wetten.**

z. b. : 649.

3259. Strengere heren regeren niet lang.

Wie al te streng is, verliest spoedig zijn gezag; figuurlijk ook gezegd van een strenge koude, om aan te duiden dat die niet lang aanhoudt.

z. b. : 2265, 2941, 2943.

263. Wat de heren wijzen, moeten de gekken prijzen.

Het volk moet genoegen nemen met wat de wetgevers bepalen.

3260. Zo de heer is, zo is het volk.

Voorbeelden trekken.

z. b. : 605.

3261. Als de jonkers elkander plukharen, dan moeten de boeren hun haar lenen.

Herinnert aan de tijd, toen de boeren gebukt gingen onder de last van de tienden en van de herendiensten.

SPELEN.**3262. Die de kaats verliest, moet de ballen betalen.**

Wie iets verkeerd gedaan heeft, moet ook instaan voor de gevolgen.

3263. Die kaatst moet de bal verwachten.

Wie aanvalt, moet rekenen op tegenweer; wie iemand iets scherpst toevoegt of een poets bakt, moet er op rekenen, dat hij met gelijke munt zal betaald worden.

z. b. : 3884.

Spreekwoorden

OUDE GEWOONTEN EN GEBRUIKEN.

J. CAUBERGHE

J. CAUBERGHE

nederlandse taalschat

NEDERLANDSE TAALSCHAT

SPREEKWOORDEN
SPREEKWIJZEN
SYNONIEMEN
CITATEN

BREPOLS

BREPOLS

